

Til Stortingets energi- og miljøkomité

30.10.2020

Høring - Stortingsmelding om Langskip (CCS)

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 86 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna er glad for at det etter mange års utsettelse nå blir et fullskalaprojekt for fangst og lagring av CO₂-utslipp fra prosessindustrien på land (CCS). Norge har over mange år brukt milliarder på forskning og utvikling og Equinor har benyttet teknologien i mer enn 10 år offshore på Sleipner og Snøhvit. Teknologien har lenge vært klar for oppskalering og fagmiljøene har ventet i mange år på en politisk beslutning. CCS er et nødvendig klimatiltak som sikrer eksisterende, og gir nye arbeidsplasser og industri. Dette er en mulighet vi nå må gripe.

To anlegg er viktig for å oppnå målsetningene

Regjeringen legger fram et forslag som innebærer kun ett fangstanlegg for CO₂. Tekna mener at det svekker fullskalaprojektet at Klemetsrud utsettes med ca. ett år og gjøres avhengig av EU-støtte. Vi minner om at det i utgangspunktet lenge var planlagt tre fangstanlegg, deretter to, og nå kun ett anlegg. For god drift av lagringsdelen av prosjektet er det viktig med en stabil forsyning av CO₂ fra flere anlegg. Det vil også gi bedre læring for framtidige CCS-prosjekter. Suksess-kriteriet er volum, og da må flere industrier enn sement komme i gang.

Avfallsforbrenning er en industri med store utslipp, og med potensiale for et positivt CO₂-regnskap gjennom fangst fra biologisk materiale. Det er vanskelig å se for seg hvordan de store byene kan nå sine CO₂-målsettinger uten fangst fra sine avfallsforbrenningsanlegg.

Regjeringen har argumentert for at det ønsker EU med på laget for å finansiere fangstanlegget på Klemetsrud og på den måten forplikte EU til CCS. Tekna respekterer at timeplanen for tildeling av midler fra EUs nye innovasjonsfond vil forsinke Klemetsrud med ett år. En slik tildeling er imidlertid usikker. Det finnes så vidt oss bekjent ingen avtale med EU om at slike midler vil komme.

Vår vurdering er at CCS-prosjekter finansiert av EU blir mer sannsynlige jo mer Norge legger i potten. Muligheten for at det norske Langskipprosjektet skal lykkes med å skape internasjonale ringvirkninger øker hvis Klemetsrud også kommer i gang raskt. De økonomiske vurderingene regjeringen legger til grunn gir en rimeligere minimumsutgave av Langskip, hvor lagringsdelen i Nordsjøen pekes på som viktigst, og fangstanlegget ved sementproduksjonen i Brevik er tilstrekkelig som forsyning til lageret.

Tekna er bekymret for at en slik minimumstankegang ikke er riktig strategi for utvikling av ny industri. Det er politiske myndigheter som bestemmer rammebetingelser som økte CO₂-avgifter og økt kvotepris or utslipp av CO₂ fra industrien. Vi ser at det er politisk vilje til å øke prisene på utslipp, både i Norge og Europa. Da er det også riktig tidspunkt for å skalere opp løsningene for fangst og lagring av CO₂ til industriell skala. Norske kunnskapsmiljøer og industri er godt posisjonert for å bidra i utviklingen av en europeisk infrastruktur og et europeisk marked. En satsing på Klemetsrud i tillegg til Brevik er viktig for å oppnå målene med Langskip-prosjektet.

Økt forskning er nødvendig for å lykkes

Tekna mener at Langskip-prosjektets mål om oppskalering og industrialisering av CCS i Europa må følges av økte forskningsmidler gjennom CLIMIT-programmet i statsbudsjettet for 2021. Behovet for forskning er stort nå i en tidlig industrialiseringsfase, og det er viktig å forske både på forretningsmodeller og på teknologi. Teknologisenteret på Mongstad (TCM) er verdens mest avanserte arena for testing av teknologier for CO₂-fangst og et godt eksempel på hvordan norske forskningsbevilgninger i dag bidrar for å utvikle og spre teknologi for CO₂-fangst internasjonalt. Sterke fagmiljøer ved NTNU, SINTEF og UiO er også avgjørende for å lykkes framover.

Tekna ber Stortinget avklare at Klemetsrud er en del av det norske fullskalaprojektet og at nødvendige midler for en investeringsbeslutning på nyåret 2021 gjøres tilgjengelig.

Tekna ber Stortinget øke midlene til CCS-forskning for å sikre videre utbygging av fangst- og lagringsprosjekter og de industrielle mulighetene for Norge.